

Viherlandia 14.3.2015

Luovutetut alueet

Tuntsajoki

- Tuntsajoki on joki Murmanskin alueella Venäjällä. Joki on Koutajoen vasen sivujoki.
- Pituus: 150 km
- Tuntsajoen latvahaarat ovat kuitenkin vielä Suomen puolella Tuntsan erämaa-alueella.

Tuntsan erämaa

- Tuntsa on erämaa-alue Sallan ja Savukosken kuntien pohjoisosassa. Urho Kekkosen kansallispuistosta etelään sijaitsevan Tuntsan erämaa-alueen pinta-ala on 500 km².

Tuntsan metsäpalo

Tuntsan metsäpalo oli [Suomen](#) lähihistorian suurin [metsäpalo](#).

Se riehui kesäkuun [1960](#) lopulta alkaen

[Tuntsan erämaassa Sallan](#) kunnan pohjoisosissa sekä

myös [Neuvostoliiton](#) puolella. Palo syttyi luultavasti salamaniskusta, ja sen leviämistä helpotti helteinen kesä.

Paloalueita oli Suomen puolella kaksi: Papuoivan–Puitsin–Peuratunturin alueella ja toinen Kuskoivan–Nuolusoivan alueella.

Paloa oli sammuttamassa Suomessa lähes 500 miestä.

Suomen puolella palo tuhosi noin 20 000 hehtaaria, kun

taas [Neuvostoliiton](#) puolella paloalue oli noin 100 000 hehtaarin

laajuinen. Suomen puolella palaneesta alueesta noin puolet oli varsinaista metsämaata ja loput olivat vähämetsäisiä kitu- ja

joutomaita sekä tunturipaljakoita.

Luonto Sallan-Kuusamon alueella molemmin puolin rajaa

- Alueella sijaitsevat Tuntsan, Kutsan ja Oulangan joet. Suomen puolella Oulangan kansallispuisto ja Venäjän puolella Kutsan ja Paanajärven kansallispuistot. Kasvi harvinaisuuksista mainittakoon **neidonkenkä**, joka on Oulangan kansallispuiston tunnus. Lintuharvinaisuuksiin kuuluu idästä leviävä **sinipyrstö** Kuusamon Valtavaaralla. Tuntureita: Salla ym. tunturit ja Ruka.

Palon aiheuttamat metsätaloudelliset vahingot jäivät lopulta pieniksi, mutta palo vaikeutti seudun porotaloutta tuhottuaan parhaita porojen talvilaitumia.

Palon jälkeen järjestettiin suuri *Tuntsan nokisavotta* alueelle jääneen puutavaran korjaamiseksi. Savotta oli [Euroopan](#) suurin ja se työllisti enimmillään 1 000 henkilöä ja satoja [traktoreita](#).

Vuoteen [1967](#) jatkuneessa savotassa paloalueelta korjattiin yhteensä noin 300 000 kuutiometriä puuta. Puun korjaamisessa kokeiltiin ensimmäistä kertaa kourakonetta, ja myös [moottorisahat](#) otettiin savotassa yleisesti käyttöön.

Puun korjuun jälkeen Tuntsan paloalueen metsää pyrittiin uudistamaan kylvöillä ja istutuksilla, mutta tämä ei onnistunut kuin osittain ja osa paloalueesta jäi pysyvästi [paljakaksi](#). Alueella ovat vieläkin näkyvissä sekä palon että puunkorjuun jäljet. Siellä on myös tiheä tieverkko, joka rakennettiin alun perin nokisavotta varten.

Neidonkenkä

Sinipyrstö

Kalastaja Tuntsalla

Alakurtin kylä

Tunnemuistoja

- Lohenkalastus isoisän kanssa Tuntsan Kotisuvannolla ja kyläkunnan yhteisellä lohypadolla. Heinäntekoa vanhempien kanssa Kutujoella ja Alasuvannolla, jossa sain seurata myös törmäpääskysten puuhailua. Niityn reunamilla kasvoi myös villinä maukasta punaherukkaa. Heinää tehtiin myös Pärkinmukassa ja Enjalla. Isoja ahvenia pyysimme äidin kanssa Matarakutsan järvellä ja Ahkiojärvellä.

Tunnemuistoja, jatkuu

- Aukusti-setä oli innokas metsästäjä. Hän oli monesti saanut niin paljon lintuja, ettei kerralla jaksanut niitä kantaa kotiin. Lintujen kynimisessä sain olla mukana. Sainpa itsekin kerran naarasteeren ansalla ja kevättalvella pyysin jouhiansoilla pulmusia pelloilta. Paimensin lampaita ja tein niille lehtikerppuja ja riivin lehtiä koivunvesoista ravinnoksi talvea varten.

Tunnemuistoja, jatkuu

- 1930-luvun lama-aika vaikutti sen, että ihmisten oli tehtävä elääkseen kovasti työtä, joten pihakasvien kasvatukseen ei riittänyt aikaa eikä se vielä muutenkaan ollut kovin yleistä Sallan syrjäkylillä. 1930-luvun loppupuolella toivat tukkityömaat lisäänsioita talouksiin, joten alettiin kiinnittää huomiota perunan ja ohran viljelyn ohella myös vihannesten viljelyyn ja pihakasveihin neuvojen ansiosta...